

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปีพุทธศักราช 2551 ทั่วโลกต่างประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินครั้งใหญ่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และส่วนธุรกิจต่างๆ ต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้มีผลต่อ โครงสร้างเศรษฐกิจทั้งประเทศ และกระทบต่อสังคมทุกระดับ ตลอดจนถึงปัจเจกบุคคล ทุกองค์การ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ไปจนถึงสถาบันครอบครัว ทำให้ต้องมีการปรับตัวขนานใหญ่ เพื่อลดรายจ่าย ในโครงการและกิจกรรมหรือสิ่งที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่ำ ประชาชนทุกคนของประเทศล้วนได้รับ ผลจากวิกฤตดังกล่าว ไม่มากก็น้อย ในขณะที่ราคาสินค้ามีราคาสูงขึ้น แต่คนส่วนใหญ่ยังคงมีรายได้ ที่คงที่ หรือบางคนมีรายได้น้อยลง หรือบางคนก็ตกอยู่ในภาวะว่างงานซึ่งมีแนวโน้มที่สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2552 : 2)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมี พระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อน เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยเป็นปรัชญาชี้ให้เห็นถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับ ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทาง สายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้จะต้อง อาศัยความรอบรู้รอบคอบและระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและ การดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึก คุณธรรมความซื่อสัตย์ สุจริต และให้ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ กว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2542 : 51)

ในการดำเนินชีวิต ก็มีการละเลยและไม่เห็นความสำคัญ ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังที่ วารสารชัยพัฒนาได้กล่าวไว้คือ “เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเทียบกับเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคาร ใว้ันเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงอยู่ได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” ดังนั้น เราจึงควรต้องกลับมาพิจารณาอีกครั้งว่าเราเป็นดังที่กล่าวข้างต้นหรือไม่ หรือที่เราใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติอยู่นั้น มีการประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่แท้จริง หรือไม่ อย่างไร

ในการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของข้าราชการทหาร ที่มีรายได้หลักจากเงินเดือน ซึ่งต้องประสบกับปัญหาความไม่สัมพันธ์กันของรายได้ที่เพิ่มขึ้นจำนวนไม่มาก กับอัตราค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากกว่า ทำให้ข้าราชการทหารเหล่านี้ได้รับผลกระทบจากภาวะปัญหาทางเศรษฐกิจจากการที่ต้องจัดหาสิ่งจำเป็นเพื่อการอุปโภคบริโภค ทำให้ส่วนใหญ่จะต้องกู้ยืมเงินทั้งจากในระบบนอกระบบ น้อยรายที่จะมีเงินออมสำหรับความมั่นคงของชีวิตในอนาคต หากข้าราชการบางรายที่ไม่สามารถควบคุมการใช้จ่ายเงิน ไม่มีการเพิ่มรายได้ ไม่มีการลดรายจ่าย ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย หรือติดอบายมุขต่างๆ แล้ว ก็จะเป็นปัญหาหนักขึ้นเป็นทวีคูณ โดยปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อสภาพขวัญและกำลังใจ ของพวกเขาเหล่านั้น และส่งผลโดยอ้อมต่อประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยด้วยเช่นกัน

จากปัญหาทางเศรษฐกิจดังกล่าว ซึ่งส่งผลทั้งโดยตรงต่อกำลังพลของหน่วย และโดยอ้อมต่อประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วย และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น ประกอบกับคนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างถูกต้องถ่องแท้ หรือบางคนก็เข้าใจแต่ในหลักการ แต่ก็ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้มีหลายๆ ท่านได้ทำการศึกษาวิจัย และถ่ายทอดให้ได้มีความรู้ความเข้าใจได้มากขึ้น แต่ในส่วนของศูนย์การทหารม้า ยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้มาก่อน อีกทั้งในปัจจุบันกองทัพบกได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของกำลังพลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้กำลังพลมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี อันจะช่วยให้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และหากมีการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์แล้ว จะช่วยให้กำลังพลของศูนย์การทหารม้ามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้ส่งผลโดยตรงให้มีสภาพขวัญและกำลังใจในการทำงานที่ดีขึ้น และจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร
2. ระดับการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี อันจะช่วยให้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และหากมีการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์แล้ว จะช่วยให้กำลังพลของศูนย์การทหารม้ามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อสภาพขวัญและกำลังใจในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อกองทัพและประเทศชาติ อีกทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อการดำเนินชีวิตและการพัฒนาสังคม ของหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์

ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการของศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี จำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,226 คน แยกประเภทได้ดังนี้

2.1.1 นายทหารสัญญาบัตร จำนวน 262 คน

2.1.2 นายทหารชั้นประทวน จำนวน 964 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการของศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยเป็นการแบ่งตามหน่วยขึ้นตรงของศูนย์การทหารม้า และแบ่งตามชั้นยศ จำนวน 310 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด แยกประเภทได้ดังนี้

2.2.1 นายทหารสัญญาบัตร จำนวน 59 คน

2.2.2 นายทหารชั้นประทวน จำนวน 251 คน

3. ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

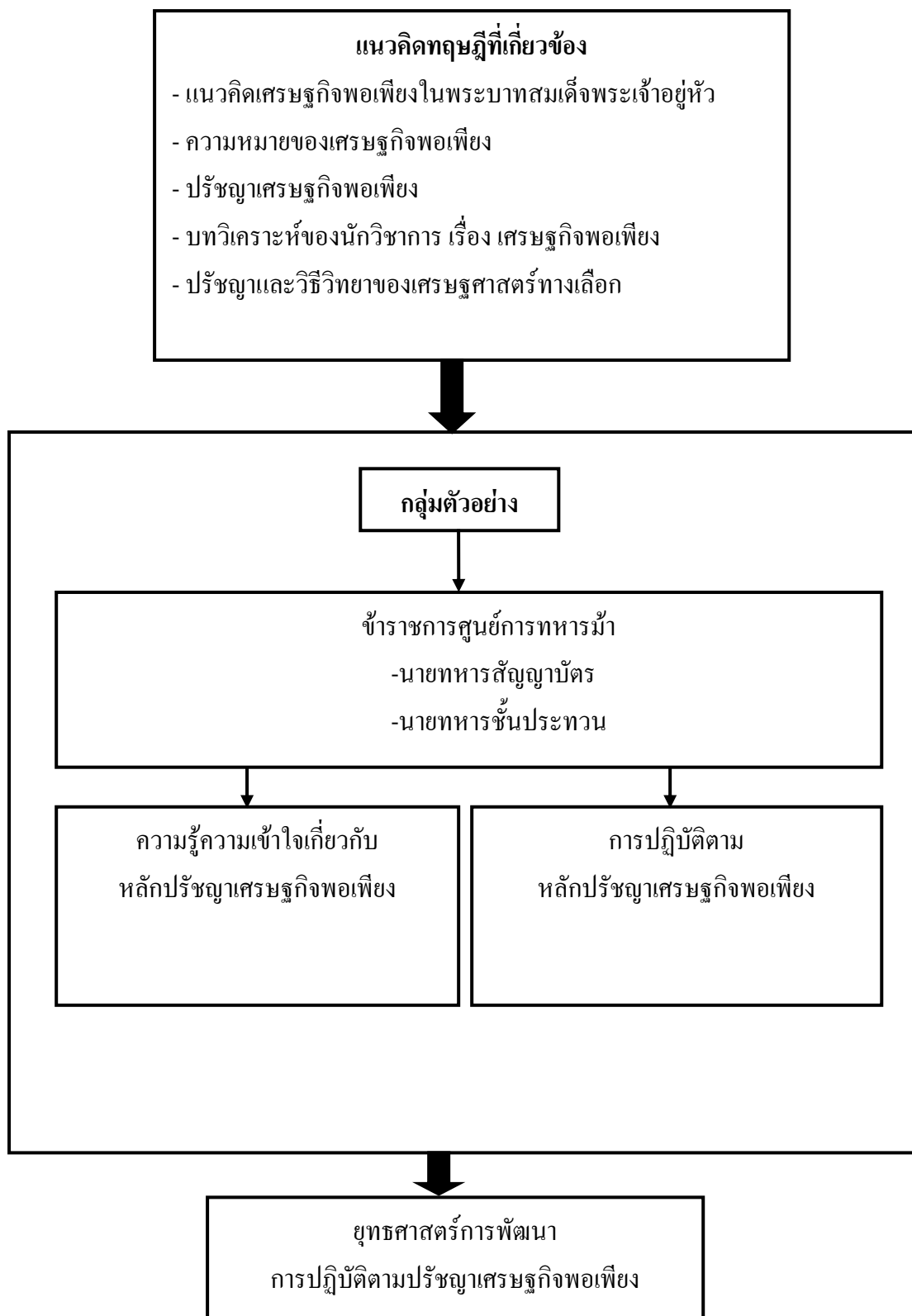
3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ กำเนิด รายรับรวมเฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิกในครอบครัว และอาชีพของสมาชิกในครอบครัว

3.1.2 ระดับความรู้ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม

3.2 ตัวแปรตาม ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ดังนั้นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงจะช่วยให้ผู้ที่นำมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตรอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัย โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังปรากฏตามภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตอย่าง มีความพอประมาณเรียบง่าย มีความพอใจในสิ่งที่ได้รับ และสิ่งที่มีอยู่ ความมีเหตุมีผล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเอง มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา มีคุณธรรม และจริยธรรม เพื่อให้เกิดความสมดุลของชีวิต ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีในการดำรงชีวิต ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมเผชิญกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และสร้างความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

คุณธรรม หมายถึง คุณค่าที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภ และไม่ตระหนี่

ข้าราชการ หมายถึง ทหารที่ปฏิบัติงานใน ศูนย์การทหารม้า ประกอบด้วย นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน และลูกจ้างประจำ ซึ่งปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2555

นายทหารสัญญาบัตร หมายถึง ข้าราชการที่มีชั้นยศตั้งแต่ ร้อยตรี ถึง พลเอก

นายทหารประทวน หมายถึง ข้าราชการที่มีชั้นยศตั้งแต่ สิบตรี ถึง จ่าสิบเอก

กำเนิด หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นแหล่งผลิต หรือที่มาของการเข้ารับราชการทหาร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ผลเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี
2. ได้ผลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี
3. ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการศูนย์การทหารม้า จังหวัดสระบุรี